

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De vanitate et miseria humane vite. liber d[omi]ni
Joha[n]nis tritemij abbatis spanhemen[sis] ordinis diui
patris benedicti**

Trithemius, Johannes

Moguntina, 1495

De multiplici humane co[n]ditionis miseria. Cap[itulum] vi.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb00040426-7

70

Tentationibus meis
me passus

Gal. 33

rom. 8

carne vim inferre negligit: non victor sed victus abibit: et regno dei aptus non erit. Sed quod multis ago sermonibus: Non est homo iustus in terra: qui a tentationibus sit alienus. Dicit enim scriptura. Multe tribulationes iustorum: et de omnibus his liberabit eos dominus. Et alia scriptura. Quonia per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei. Sed que equanimiter ferende sunt a nobis omnes aduersitates presentis vite: sanctus apostolus indicat dicens. Non sunt condigne passionibus huius temporis: ad superuenturam gloriam que reuelabitur in nobis. Omne enim quod in terra sustinere possumus brevissimi temporis est: merces vero nostris passionibus et patientie debita in eternum manet. Si quod igitur aduersi nobis obuenerit: si quod tentationis mundane prauitatis accesserit: memores spiritus future retributionis amplectamur patientiam: scientes hec omnia diu non esse mansura.

De multiplici humane conditionis miseria

#

Cap. vi.

Job. 13

Humane conditionis multipliciter nos nouimus esse miseras: ut si vita presentis esset eterna: non immerito a sapientibus videretur contemnenda. Hinc sanctus Iob ait. Homo natus de muliere breui viuens tempore: replet multis miserijs: et nunquam in eodem statu permanet. Eni uero tota vita hominis super terram miseria est: cui viuere labor: mori periculum. Quousque igitur miseriam tuam homo diliges: quousque exilium tuum in hoc mundo amabis? Ecce quot malis. quot miserijs. quot tribulationibus temundus persequitur: et adhuc separari ab eis non consentis? Quotidie ad interitum te pertrahit: et fugere a labente dissimulas? Homo peregrinus est super terram: omni hora aliquid de via transeuntis corripit: et ad finem itineris quocumque uide uerget. Sicut mercenarius dies hominis: singulis momentis tendit ad uesperam: ubi pro suo labore accipiet mercedem. Qui bene fortiterque in uinea domini laborauerit: premium laboris eternum recipiet. Quid igitur tardamur? Quid tota die ociosi in foro iacemur? Eamus ad uineam domini: laboremus

H. 6

Matth. 22

sicut boni milites iesu christi: qm̄ si in huius vite breuitate p̄ bona opa pficimus: fructus celestis patrie p̄petuos recipiem⁹. Qui autē p̄ce semiat: p̄ce et metet. Quādiu in hac vita viuim⁹. miseri sumus: et varijs tribulacōnibz in mūdo cōcurimur. Nemo liber a miserijs: nemo a tribulacōnibz alienus: nemo uiuit siue tentacōnibz. Et sicut pena martyre nō facit sed causa: ita tribulatio nō meret sed patiētia. Habent in mūdo tentacōnes iusti: habēt et peccatores. Sed iustis aduersitas p̄ patientiā in meritū eterne felicitatis vertit: peccatoribz autē et impijs p̄ter impatiētiā suā et reprobā vitā in peccatū reputat. Neminē tribulatio facit beatū: sed amor dei solus. et patiētia meritū causant. Nā et p̄ccōres multis vexant miserijs in hoc mūdo: q̄ tamen nudi pelluntur a merito. Cur hoc? Nō est timor dei ante oculos eorū: mala p̄ferūt nō amore dñi neq; intuitu celestis patrie: sed necessitate hūane vite. Vltima em̄ flagella peccatoris: sed solos in dño sperātes miseri cordia circūdabit. Cū ergo sine tribulacōnibus in mūdo nemo possit viuere: faciam⁹ de necessitate virtutē: ut mala que necessario ferim⁹: ad amorē dei cōuertam⁹. Nūq̄ p̄prie cōditionis miseria nos lateat: nūquā de memoria nra recedat: ut dū illā in p̄speritate mūdi ad mentē reducimus: omnē elationē ⁊ vanā securitatē caueam⁹. Deniq; et ip̄a cōsideracōne p̄prie vilitatis nre p̄pendim⁹: qd̄ de nobilissimis sentire debeam⁹. In p̄ccōis accipimur ⁊ nascimur: cū labore et dolore enutrimur: multis et cōtinuis tribulacōnibz pulsamur. Interea qd̄ sperat hō mortalis? Sola mors finē miserijs dabit. Quid igit̄ speras o hō? Vile rie finē. Horre ergo cur metuis? Nemo em̄ prius q̄ mortalē felix erit. Finiri miseriā hui⁹ vite desideras: et mortis iudiciū formidas? O miseria et spūs afflictio pessima. Viuere nobis miseria est: ⁊ mori periculū. Horrem⁹ carcerē: et exire formidam⁹. Quid igit̄ agem⁹? Quocūq; nos vertimus: miseriā inuenim⁹. Ecce q̄ mūdo seruiūt nō sūt sine miseria: sed multis tribulacōnibus et anxietatibz quotidie vexat. Quo sine? Quo fructu? Qua mercede? Ut in mūdo

Gal. 5.
2 cor 9

tribulatio
p̄m̄ d̄m̄
h̄s. folio 2. p̄.
29.

Ex m̄p̄t̄
p̄m̄ d̄m̄

2. Nostra t̄ip̄t̄.
20.

1.
2-3.
f.

mors obaldy
9. folio

Pater noster
caus.

Martij
folio 21

In quibus
aliqua
debet
libro
construere
aliquo articulo
folio 228

2 mundi

Martij
atto

In libro
munda
sunt
folio

consequatur quod cupiunt. Habet enim et diabolus martyres suos: habet mundus: habent voluptates. Eni vero quod diabolo in peccatis carnalibus seruiunt: multas proferunt in hoc mundo miseras: quatenus pro penas temporales: se transiuros nouerunt ad eternas. Amatores quoque huius mundi quod vanos honores ambiunt: quod pericuras diuitias querunt: qui carnis desideria proficiunt: infinitis miserijs et anxietatibus se quotidie submitunt. Felicitatem huius vite sequitur inuidia: et unusquisque tanto maiori se periculo subiicit: quanto in potestate sublimius ascendit. Necessesse est enim ut que multi timent: et ipse timeat multos. Denique quis diuitum sollicitudines et miseras continuas explicare sufficiat? Dicit enim vir sapiens. Saturitas diuitis: non sinit eum dormire. Ubi diuitiae: ibi sollicitudo. Isti sunt martyres mundi: quibus mors non erit miseriarum exitus: sed eterne tribulationis introitus. De paruis anxietatibus transeunt ad maximas: de temporalibus penis ad eternas: de leuissimis tribulationibus ad horrendas. Impijs enim et peccatoribus mors non affert miserie terminum: sed eterne calamitatis principium. Iusti autem per accessum mortis: ad finem perueniunt humane tribulationis. Unde enim in hoc mundo vitam et miseriam moriendo finiunt: inde sine fine feliciter vivere incipiunt. Quisquis ergo ad eterne vite gaudia venire desiderat: quisque ad illos supernorum civium choros anhelat: martyrem se dei exhibeat: et mala quoque huius mundi propter dei amorem patienter et humiliter sufferat. Melius est pro miserijs huius vite cum patientia ad regna celorum ingredi: quam pro impatientia ad inferos transmitti. Quid prodest breuis consolatio mundi: que perit instar puncti? Quid diuitie: quod honores. quod vana presumptio vite? Ne amatoribus mundi: ve diuitibus auaris et impijs: quod dei amore contempto. carnis voluptatibus pascuntur. Cur temetipsum decipis o diues mundi amator? Quare animam tuam immortalem carnis desideria quotidie occidis? Ad quid in multitudine diuitiarum tuarum confidis? Rerum temporalium abundantia neminem a morte liberat:

Inuidia

folio 27
28 29

2. 3.
No.

2. 3. +

am quo
Dicit

Delicie carnales a vermibus nemine defendunt: neque bono-
nores mundani a fetoribus sepulchri aliquando preseruantur.
Omnia enim mundana pereunt: et neminem in morte sequuntur.
Dives ille qui purpura indutus quotidie epulabatur
splendide, future mortis immemor, clamorem pauperis audi-
re noluit: nunc clamat apud inferos: et nemo succurrit.
Ubi nunc celle varijs quondam replete liquoribus: Ubi
frumentis cumulata granaria: Ubi splendida mensa:
Ubi byssus et purpura: Omnia velut umbra transierunt:
et periit cum possessore temporalium rerum possessio. Quid
apud inferos diuiti prodesse poterunt amisse in mundo di-
uitie: Quid profunt honores: quod vxor pulchra, quod ama-
tissima proles: Non purpura quocumque apud inferos des-
cendet a frigore: non byssus ab ardore: non aurum ab egesta-
te. Ibi dilectorum quondam in mundo cessabit affectio: ibi car-
nis cognatio perit: quia vnusquisque in suo crimine iudicabitur.
Nuncigitur homo recordare transacti temporis:
et ex aliorum interitu: te quoque noueris esse mortalem. Ubi
sunt progenitores tui: vbi pater, vbi mater, vbi frater vel
soror: Ubi sunt iuuenes cum quibus aliquando puertie lu-
dos habuisti: Ubi viri, vbi mulieres: quorum et tempora
nouisti aliquando et mores: Ubi vxor: vbi liberi: Ecce
mortui sunt: et periit ex hominibus memoria eorum. Quid
iam profunt illis diuitie: quod honores: quid carnis vo-
luptates: Quid inquam profunt mortuis deliciae mundi:
pro quibus iam recipiunt cruciatus inferni: Aut quod mon-
do paupertas et tribulatio in mundo habita iustis obesse
post mortem poterunt: pro quibus eterne felicitatis gaudia
recipiunt: Qui moritur: quid prodest ei quod diu vixerit:
Quid si mille annis diues et sanus vixeris super terram:
Dortem nulla annorum multitudinem (etiam si differas)
evadere potes. Enimvero cum mortis hora aduenit:
omnem vite voluptatem tollit. Nihil te vixisse in illa hora
estimabis: nihil pendes omnem vite habitam letitiam: quippe
qui transiit te metuis ad penam. Tunc voles te mundum
spreuisse: et dicis, Deum me miserum: qui omnem vitam meam in

L. v. 10.

atto

longa vita

habita

Viz mortis hora

penitentia
vra

peccatis tam turpiter expendi: qui mundū diligens. post
vanitates ambulavi: cur hanc horam periculis plenā sa-
nus non timui: Unā dies meos in dei cōsumassem ser-
uicio: unā monachum vicissem in cenobio: iam securus
transirem de mūdo. Quid mihi nūc p̄sunt diuicie: Quid
iuuant honores: Quid potentia: qđ nobilitas. quid va-
na scientia mūdi: Diues eram et potens: aurū et argentū
possidebam: nec finis erat substantie. Sed qđ mihi nūc
profunt hec omnia: Ecce iam morior: tristēq; p̄ vite me-
ritis sum excepturus sententiā. Aurū in quo cōsidebam
quid mihi prodest: cū me liberare non possit de imperio
mortis: Ne mihi misero. Penitentiā sanus distuli: nunc
in lectulo mortis iaceo: cogitare aliqđ pro salute anime
ianuāq; migrantis minime valeo. Hunc penitere cupio:
sed nequeo. O maledicte sollicitudines mundi: o vane et
periture diuicie: o carnis semp̄ nocue voluptates: quē
admodū decepistis me miserū. Vitam meā bonā ac deo
gratā esse crediderā: si in fide christiana pseuerarē. Sed
fides vana: sine operibus pietatis. Jam infinita crimina
de latibus suis profiliūt: iam se ad memoriā multa sce-
lera obijciūt: de quibus sanus nullā penitus conscientia
habebam. Hūc ergo qđ faciā: Ad quē confugiam: O qđ
securus ex hac vita discederē: si in via dñi religiose et pie
ambulassem. Hec meditare o homo dū viuis: hec cogi-
ta dum sanus es: et qualis inueniri in mortis hora desis-
deras talis viuere om̄i tpe non obmittas.

Qđ in omni statu sepe. etate. et

condicione huius vite nunq̄
desit miseria et tentatio. *B. Sicut dicitur* **Cap. vii.**

206. 73
Omo natus de muliere breui viuens tpe: re-
pletur multis miserijs: et nunq̄ in eodē statu
pmanet. Quis homo: Om̄is hō. Quis om̄is
homo: Miser et vita breuis. Cur miser: Quia
corruptioni subiectus: nunq̄ in eodē statu pmanet. Cur
breuis vita: Quia cito morit̄. Ergo om̄is homo miser